

Beszámoló az MTA Magyar Nyelvi Bizottságának 2002. évi munkájáról

1. Az 1999-ben újjáalakult Magyar Nyelvi Bizottság 2002-ben két ülést tartott (2002. június 17-én és 2002. november 18-án), valamint több tudományos és kulturális rendezvényen képviselte magát.

Az üléseken a bizottsági tagok részvétele mintegy 80%-os volt.

A júniusi ülés fő témája a bizottság elnökének, dr. Keszler Borbálának a bizottság hároméves munkájáról szóló beszámolója volt. Egyúttal dr. Grétsy László beszámolt az MTA elnöke mellett létrehozott Nyelvhelyességi Tanácsadó Testület megalakulásáról, valamint a 2002. évi magyar nyelv hetéről.

A novemberi ülésen a bizottsági tagok megválasztották a Magyar Nyelvi Bizottság 2002–2005. közötti tisztségviselőit. Kiss Lajos akadémikus elnökletével a résztvevők megszavazták a jelölőbizottságot (elnök: Fábíán Pál, tagok: Sebestyén Árpád professzor és Zimányi Árpád főiskolai tanár). A bizottság tagjai egyhangúlag a Magyar Nyelvi Bizottság elnökének Keszler Borbálát, az MTA doktorát, társelnöknek Grétsy László kandidátust, titkárának Balázs Géza habilitált kandidátust választották. – Majd az elnökség vázolta a bizottság előtt álló feladatokat.

2. A bizottság kapcsolatai az MTA más bizottságaival, tudományos kutatóintézetekkel, külső főhatóságokkal, vállalatokkal.

Köztudott, hogy a Magyar Nyelvi Bizottság az MTA-nak egyetlen olyan bizottsága, amelynek tagjai nemcsak egy szakterület képviselőiből állnak, hanem minden osztálynak egy képviselője helyet kap benne. Ennek megfelelően a bizottság nemcsak olyan kérdésekkel foglalkozik, melyek kizárólag az I. osztályt érintik.

A bizottság tehát állandó kapcsolatban van az osztályokkal; a különböző tudományterületekkel való kapcsolattartás intenzitása azonban változó, a szükséglethez igazodik. A bizottságnak különösen szoros kapcsolata van (Fábíán Pál, Hőnyi Ede és Földi Ervin révén) az FVM keretében működő Földrajzinév-bizottsággal.

2002. február 14-én az MTA elnöke a gazdasági reklámok és üzletfeliratok, továbbá egyes közérdekű közlemények közzétételéről szóló 2001. évi XCVI. törvény 5. paragrafusának (1) bekezdésében foglaltak alapján létrehozta a Nyelvhelyességi Tanácsadó Testületet, amelynek tagjai a következők: elnök: Kiefer Ferenc, akadémikus; titkára: Kenesei István, a nyelvtudomány doktora; tagjai: Hunyady György, akadémikus; Kiss Jenő, akadémikus; Balázs Géza, kandidátus; Grétsy László, kandidátus; Görgey Gábor, író.

A testület 2002. február 26-án tartotta alakuló ülését az MTA Nyelvtudományi Intézetben. Az ülésről Grétsy László számolt be a bizottságnak.

Az MTA Nemzeti Stratégiai Kutatások Programja keretében Balázs Géza vezetésével 2002-ben A 21. század kommunikációja címmel folyt nyelvstratégiai kutatás – amelyben a bizottság tagjai közül sokan részt vettek. A témában 2003-ban konferenciát szerveztek, valamint nyelvstratégiai tanulmánykötetet jelentettek meg.

3. A bizottság munkájához kapcsolódó egyéb eredmények

A bizottság tagjai nyelvészeti folyóiratok, periodikák szerkesztői (Magyar Nyelvőr: Keszler Borbála; Édes Anyanyelvünk: Grétsy László, Alkalmazott Nyelvtudomány: Gósy Mária, Beszédkutatás: Gósy Mária, Acta Linguistica Hungaricae: Siptár Péter), illetőleg szerkesztőbizottsági tagjai

(Adamikné Jászó Anna, Balázs Géza, Fábián Pál, Gósy Mária, Heltainé Nagy Erzsébet, Kemény Gábor, Szende Aladár, Tolcsvai Nagy Gábor), tagjai a Magyar Rádió Nyelvi Bizottságának (Balázs Géza, Bencédy József, Deme László, Fábián Pál, Pusztai Ferenc, Szathmári István; 2002. szeptemberétől Balázs Gézát a Nyelvi Bizottság elnökévé választották), valamint szerkesztői, illetőleg szereplői több rádiós és televíziós anyanyelvi műsornak (Balázs Géza, Deme László, Fábián Pál, Grétsy László stb.).

A bizottság tagjai közül Szűts László és Heltainé Nagy Erzsébet az MTA Nyelvtudományi Intézetének nyelvművelő közönségszolgálatában is részt vesz.

A Magyar Nyelvi Bizottság gazdája, a Magyar Nyelvőr című folyóiratnak, mely a művelt közönség (különösen a pedagógustársadalom) nyelvi-nyelvművelő igényeinek kielégítésén túl törekszik a legszélesebb értelemben vett nyelvtudomány hazai és nemzetközi eredményeinek tudományos közlemények formájában való megjelentetésére is. A folyóirat három éve olvasható az interneten is. 1999 szeptemberétől 2002 szeptemberéig 71 országból 212.299 alkalommal láto-gatták a lap internetes változatát (valamint töltöttek le anyagot róla).

Balázs Géza